

Els drets culturals no viuen sols en els textos

Publicat per [Roser Mendoza](#) [1] el 03/09/2025 - 08:09 | Última modificació: 30/03/2026 - 07:37

Anàlisi crítica del Codi Font de la Declaració de Barcelona

La Declaració de Barcelona pels Drets Culturals s'ha presentat com un codi font: obert, reutilitzable, perfectible. Un marc conceptual per repensar la cultura des de la justícia, la sostenibilitat i els drets. Però és només un text més? O pot ser el punt de partida d'una transformació real? En aquesta primera peça, hi posem el mirall: una lectura crítica, exigent i situada.

El Codi Font 1.0 de la Declaració de Barcelona pels Drets Culturals és una proposta en procés. No és un text normatiu ni tancat, sinó una arquitectura conceptual oberta, sorgida del treball col·lectiu del grup Cultiu, amb la participació de més de cinquanta persones vinculades a la cultura i altres àmbits socials. Les seves impulsores ja indiquen que està obert a comentaris i esmenes, i que vol esdevenir la base per a futures creacions que es presentaran a [CULTUROPOLIS 2025](#) [2]. És des d'aquest punt de partida —no des d'un text acabat— que plantegem la nostra anàlisi crítica.

La proposta resulta ambiciosament lúcida. No perquè inventi res de nou, sinó perquè condensa de manera coral moltes de les tensions que travessen la cultura avui: precarització, extractivisme digital, colonització simbòlica, cultura-espectacle, dèficit de governança, dificultats per fer comunitat. La seva estructura és clara i dialèctica: mostra quan la cultura erosiona drets i quan obre camins de transició. No és una proclama ni un reglament; és una invitació a pensar i a condicionar decisions.

El text no defuig els conceptes crítics ni es limita a un discurs asèptic. Porta la signatura d'un conjunt valuós de professionals, investigadores i col·lectius amb una trajectòria reconeguda en l'àmbit dels drets culturals, i parla sense edulcorar: de tokenisme, de rentat d'imatge institucional per part d'esdeveniments amb finançament armamentístic, de greenwashing, de dictadures tècniques, d'extractivismes digitals, de desigualtats territorials i de la desconexió persistent entre cultura i vida quotidiana.

Hi han contribuït artistes visuals, ballarines, pagesos, influencers, bibliotecàries, científiques, dissenyadores, activistes, veïnes organitzades i professionals de la salut —entre moltes altres veus— en un procés col·lectiu i plural, en diàleg obert amb altres sectors socials i econòmics. El text no és un dogma, sinó un esborrany viu.

Declaració de Barcelona pendent de ser llegida i interpretada

Aquesta anàlisi pretén contribuir al debat que la mateixa proposta vol obrir. Una lectura crítica que no invalida el document sinó que l'activa.

Ara bé, la força d'una declaració —tant si és un codi font en procés com si fos un document formalitzat— és també el seu límit. Un codi font no és encara un programa executable. Sense qui el compili, el tradueixi i el posi en marxa, queda en la categoria d'esborrany. Actua com a motor de diagnosi més que com a eina operativa. Estimula, però encara no transforma. Denuncia, però no regula. Aquest és el punt crític: sense mecanismes d'activació, tot el que el text proposa pot quedar suspès en un pla d'intencions. I això planteja una pregunta fonamental: i ara què?

Els riscos hi són. Que tot plegat quedi en un exercici autoreferencial, celebrat només pels cercles que ja pensen aquests temes. Que s'utilitzi com a ornament discursiu —“això que fem està alineat amb el codi font”— sense tocar estructures de fons. O que la seva densitat el faci inassimilable per part del món local, on sovint no hi ha temps ni recursos per llegir ni activar textos d'aquesta ambició. Un codi font que ningú compila acaba sent només un arxiu en espera.

I tanmateix, el potencial és innegable. Llegit com a eina de diagnosi crítica, pot esdevenir una palanca per als municipis: per revisar les relacions amb el territori, les formes de participació, la gestió de les programacions, el vincle amb l'educació, les memòries que es promouen o les polítiques de sostenibilitat. Pot ser més útil que molts manuals d'autoajuda cultural que eviten el conflicte. Però això no passarà sol: caldrà mediació, apropiació, temps i —sobretot— voluntat política.

La proposta reconeix una cosa fonamental: els drets culturals no viuen aïllats. No es poden garantir sense pensar en l'educació, l'habitatge, el territori, la memòria, les economies o el medi ambient. Aquesta interdependència la Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Diputació de Barcelona. Montalegre, 7. Pati Manning. 08001 Barcelona. Tel. 934 022 565

fa valuosa, però també la compromet. Si no troba vies d'aterratge real, el seu valor quedarà segrestat dins el text, i els seus conceptes, reduïts a paraules sense política. Aquest repte no és només local: també caldrà traduir i adaptar el document a realitats internacionals i a marcs més amplis.

Els drets culturals no viuen sols en els textos. O es programen en les polítiques, o es perden entre declaracions. La futura Declaració de Barcelona només serà viva si es compila amb voluntat política i s'executa des del territori.

Aquesta peça és només el començament d'una sèrie que pensa en veu alta. En la següent, abordarem una pregunta difícil: com pot aquest Codi Font de la Declaració començar a dialogar amb les realitats municipals? I a la tercera, explorarem com posar-lo en joc des del món local.

(Continua [aquí](#) [3])

Referència

Culturopolis (2025). *Declaració de Barcelona pels drets culturals: Codi font 1.0. (esborrany per a consulta pública)*
Diputació de Barcelona <https://www.diba.cat/ca/web/culturopolis> [2] [[PDF Codi Font](#)] [4]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2025/09/culturopolis-codifont-1>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/mendozahr>

[2] <https://www.diba.cat/ca/web/culturopolis>

[3] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2025/09/culturopolis-codifont-2>

[4] <https://www.diba.cat/documents/d/culturopolis/declaracio-de-barcelona-pels-drets-culturals-codi-font-1-0-pdf-1>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/10129>